

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș
comitat Nr. 286.

Nr. 7489/911.

Concurs

Pentru deplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordin. și și va primi cercul de agende dela Prezidiul cosistorial.

Beneficiul împreună cu acest post constă din:

1. salar anual de 2400 cor.
- 2, bani de cortel 500 cor.
3. diurnă de câte 8 cor. în cazurile de emisuni la vizitarea școalelor, precum și spesele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere calificare și practică învățătoarească, preferindu-se recurenții cu pregătire pedagogică superioară și cu praxă didactică.

Aplicarea fiitorului inspector se va face în mod provizor, rămânând ca sinodul eparhial să se pronunțe definitiv în afacere.

Reflectanții la acest post au să prezinte subsemnatului Consistor, în termenul concursual, cererile ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurrentului;
2. Estrasul de botez
3. Toate documentele, de cari dispune, relativ la studiul prestat.
4. Atestatele despre serviciul didactic de până acum.
5. Dovezile despre eventualele titluri de recomandație pentru postul de sub întrebare.

Arad, șed. cons. plen. 15/28 decem. 1911.

**Consistorul român ort.
din Arad.**

Nr. 6869/1911.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Chișineu** se publică concurs cu termen de **45 zile** computele dela prima zi, ce

urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Chișineu:

- a) sesiunea aparținătoare parohiei protopresbiterale, și competența de pășune după acest pământ;
- b) birul parohial;
- c) stolele legale;
- d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

- a) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial;
 - b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot;
 - c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoșilor conform concluzelor sinodale;
 - d) spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;
- Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc, sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 15/28 decemvrie 1911.

**Consistorul gr.-or. român
din Arad.**

Viața și faptele mecenatului Nicolae Jiga.

—Discurs comemorativ—

de Gh. Tulbure.

II

În lumina aceasta, frumoasă și mișcătoare, ni-se înfățișează aptitudinile de filantrop și mecenate ale lui Nicolae Jiga, îndată la începutul vieții sale publice.

Iar atribuțiunea aceasta a sufletului său izvora din dragoste adâncă și puternică față de neamul și biserica sa strămoșească. Dragostea de biserică și așăzămintele ei, care formează trăsătura de căpetenie a personalității sale, ni-se oglindește curată și strălucitoare în toate faptele sale publice, dar mai ales în activitatea desfășurată de dânsul ca epitrop și membru al comunității bisericești din Oradea-mare.

Începând din anul 1830 Jiga ia parte activă la toate afacerile mai însemnate ale parohiei noastre dela biserica Sf. Adormiri. Răsfoind protocoalele, învechite și îngălbenite de vreme, ale comunității bisericești, din timpurile acelea, numele lui Jiga îl găsim ilustrat de câte-o faptă bună, aproape pe fiecare pagină. Filele acestea sunt mărturiile elocvente despre dragostea înțelegătoare și interesul stăruitor, care-l avea Jiga față de mersul afacerilor bisericești.

Astfel, în anul 1839 Jiga vestește comunității, că „îndemnat de iubirea și însuflețirea sa nemărginită pentru biserica sa,” a aflat de bine să cumpere pe sama bisericii, casa fostului paroh Iosif Popovici din „Ulița grecească”, cu suma de 3116 florini, dar pe lângă condițiuni foarte favorabile. Casa s'a fost vândut adecă la licitațiune publică, iar creditorii fostului ei proprietar, la îndemnul și influința lui Jiga, aproape toți și-au cedat pretenziunile în favorul bisericii, astfel că biserica s'a plătit de casă cu 1800 florini, adunați din colectă. Casa a devenit astfel proprietatea bisericii și va servi de *locuință parohială*. Membrii comunității iau cu plăcere la cunoștință fapta lui Jiga și-i votează mulțumită protocolară.

La anul 1842 izbucnise un conflict foarte acut între comunitatea bisericească și între parohul-protopop *Atanasie Boțco*. Acest protopop se pare a fi fost sau un om foarte comod sau un incapabil, pentru că protocoalele bisericii gem de cărtirile și nemulțumirile exprimate de membrii comunității la adresa muncii și purtării lui. La fiecare adunare se plâneau, că Boțco nu face slujbele religioase, nu ține predică, nu catehizează, nu vizitează școala, nu

face nimic. Și acest protopop era președintele Consistorului din Oradea mare sau „prezeș” cum îi ziceau pe atunci!

După ce mai multe rugări și somări, în cari Boțco era solicitat să-și îplinească datorițele, — n'au avut nici un efect, Jiga se pune în frunte unei deputații de parohieni și se înfățișează la dânsul, cerându-i rezultat și punându-i alternativa: sau își face datoria sau abzice de plată! Sfârșitul a fost, că Boțco a abzis de plată, mai apoi și de parohie — rămânând protopop și „prezeș”.

Tot în anul 1842 Jiga conduce o deputație de orădeni la episcopul din Arad, căruia aveau să se jăluiască în contra alegerii per abusum a secretarului consistorial *Dimitrie Antonovits*, ca deputat la congresul, convocat pentru alegerea de patriarh în Carlovitz.

În anul 1844 Jiga împreună cu *Emanuil Gozdu* este esmis în deputație la însuși patriarhul *Iosif Rajacics*, în afacerea unui împrumut de 6000 fl. luat de biserică din fondul religiosar sârbesc. Jiga s'a prezentat patriarhului în Pojon, unde acesta se afla la ședințele dietei, dar deputația nu a avut rezultatul așteptat.

La 1 Ianuarie 1848 Jiga este ales, cu aclamațiune, epitrop primar al bisericii, un post însemnat și de cinste mare pe vremea aceea. Venirea lui Jiga la cârma trebilor bisericești se vede, că era o dorință generală, pentru că alegerea lui s'a făcut cu o rară însuflețire. Biserica era săracă și încărcată de datorie, preoții erau cam slăbănogi, afacerile înaintau cu anevoie, astfel încât ridicarea unui om priceput și cu autoritate la postul de „curator prim” era o trebuință imperioasă. Bărbatul acesta nu putea fi, decât comerciantul Jiga, care se bucura de stima și simpatia tuturor și care precum vom vedea, s'a și dovedit vrednic de încrederea ce-l încunajura. Meritele, cari și-le-a câștigat în calitatea aceasta alcătuiesc una din cele mai luminoase pagini ale vieții sale.

Activitatea de epitrop și-a inaugurat-o cu o dăruire de 3000 florini pe sama bisericii. Îndată după alegerea sa Jiga declară, că depune suma aceasta cu scopul, ca din trânsa să se dea poporenilor împrumuturi de câte 100 florini, iar interesele acestor împrumuturi să servească la îmbunătățirea dotațiunii preoților bisericii a căror leafă abia atinge suma de 204 florini și cari tocmai din pricina aceasta înaintau rugări să le mărească plata. Ofertul lui Jiga este primit cu mare entuziasm. Sub impresia bucuriei generale un alt credincios în stare mai bună, cu numele *Gavriil Faur* s'a oferit, că și dânsul cinstește sf. biserici 18 butoaie de vin din pivnița sa, cu condițiunea să se valorizeze iar din prețul lor să se întemeieze

un fond bisericesc, ale cărui interese să se capitalizeze până când biserica va fi în stare să zidească, în curtea școlii, casa proiectată de locuință pentru învățător, cantor și crâșnic. Comunitatea decide ca despre înființarea acestor două fonduri să se încunoștințeze Consistorul și episcopul, iar fundatorilor să li-se trimită o adresă de mulțumită în scris.

Dar pe lângă donațiunile, care le făcea din prisosul său și pe care le vom înșira mai la vale, Nicolae Jiga și-a câștigat pentru biserica noastră și merite de ordin mai înalt, cari de sigur sunt preaputîn cunoscute până acum și cari multora îl vor înfățișa în lumină nouă. E vorba de stăruințele lui Jiga, depuse pentru esoperarea despărțirii ierarhice a Românilor de Sârbi și pentru redobândirea drepturilor autonome ale bisericii gr. or. române.

Tendința aceasta a lui Jiga, care tradează o minte ageră și o adâncă înțelegere a situației publice, se manifestă încă prin anii 1830. Pe atunci ajungând în vacanță scaunul episcopesc din Arad, parohienii ortodocși sau „greci“ din Oradea mare, la propunerea și stăruința lui Jiga, înaintează patriarhului sârbesc din Carlovitz, căpetenia cea mai înaltă a bisericii ortodoxe din patrie, un memoriu în care-i cereau cu insistență, ca în scaunul văduvit dela Arad să numiască un episcop de origine român, care să înțeleagă limba clerului și a poporului diecezan. Ce e drept și mai înainte fusese episcop românul *Nestor Ioanovici*, care păstorise însă vreme foarte scurtă; dar e probabil, că în urma acestei și altor asemenea jalbe a fost numit pe urmă episcop în Arad *Gherasim Rațiu*, despre confirmarea căruia patriarhul din Carlovitz și-a ținut datorință să încunoștințeze și Comunitatea ortodoxă din Oradea, ca răspuns la reprezentăția înaintată.

Cu toate acestea, după cum bine știm, Sârbii nu cedau bucuros drepturile usurpate și depuneau eforturi enorme, ca să mențină biserica ortodoxă română în starea deplorabilă de mai înainte și subjugată ierahiei sârbești.

Din pricina aceasta, dar mai ales din dragostea, ce nutria pentru biserica sa, Jiga purta o ură neîmpăcată asupra Sârbilor, cu toate că între parohienii bisericii noastre din Orade încă erau câteva familii sârbești. Sentimentul acesta l'a determinat să ia față de Sârbi poziție ostilă ori unde i-se da prilej binevenit.

Astfel, în adunarea comunității bisericești dela 20 Maiu 1848 se designează delegații pentru *Congresul bisericesc*, care avea să se țină în scurt timp. Din prilejul acesta Jiga, care încă era între delegații esmiși, aduce la cunoștință, că fiind dânsul la Pesta a aflat, că congresul se va ținea în Timișoara și că noul

guvern național unguresc a luat știre de dorința „națiunii românești“ de a se separa de Sârbi, promițând, că în cadrele legi îi va sprijini pe Români întru realizarea acestei dorințe juste a lor.

(Va urmă)

In lupta cu sectele religioase.

Coferițele pastorale ținute în părțile Bihorului în anul acesta, s'au ocupat cu multe chestii de ordin pastoral. De după rapoartele apărute în acest organ d ducem, că vor fi avut înruință edificatoare asupra membrilor lor, stabilind puncte de orientare asupra unei activități rodnice pe viitor.

Sunt însă chestiuni în viața pastorală, cari nu se pot lămuri în o conferință, ci pentru aducerea unei soluțiuni nimerite se recere studiu îndelung și adâncit cumpănind momente și împrejurări.

Astfel de chestie este și aceea, a sectelor religioase, cu cari s'a ocupat conferința din Beiuș. Se pare că, această chestie are să fie la noi pururea actuală, și ca atare va trebui să ne preocupe ca o cangrenă, ce roade la temelie bisericea. În următoarele îmi permit a-mi expune părerile, ce le am eu, despre cauzale, cari produc sectele religioase în poporul nostru și despre felul de a le combate.

Constat înainte de toate, că, conziderând toate împrejurările, preoțimea noastră, așa cum o avem, poartă vina mai puțin la lăfirea sectelor religioase. După mine, aici avem de a face cu o regulă, în care preoțimea intră ca excepțiune și iată de ce:

În comunele frunțase din comitatul Aradului sunt preoți cu ecalificație deplină, și nu ne îndoim, că așa a fost și în trecut. Și tocmai pentru că erau deplin ecalificați, preoții aceia vor fi dispus de armele necesare, pentru a lupta în contra ereticilor. Și totuși ce vedem? Mai în toate comunele de frunte din acel comitat, s'au încuibat și s'au întărit „pocăiții“, zidindu-și case de rugăciune pe bani colectați între sine la cari unii au contribuit cu mii de coroane. Din contră, în dieeza noastră sunt comune, unde preoții au ecalificație inferioară, și totuși ei nu au sectari în comunele lor. Sunt apoi comune, cari nu au preoți cu ecalificație superioară și sectarii au început a face propagandă, dar n'a prins rădăcină. Cel mult se pomenește un „rătăcit“ ori doi ca de leac. O statistică a tuturor cazurilor fără îndoială, ar face mare serviciu, pentru lămurirea situației și constatarea faptului, că încât își are parte preoțimea la incuibarea sectelor religioase în comunele noastre.

Încât am putut ernă, când au intrat lupii în turmă, preoțimea noastră a uzat de armele sale, pentru a-i alungă. Va fi fost bună predica, dar mai mult a ajutat, cred tactul pastoral. Fost-au chiar cazuri, în cari, precum cu mirare am cetit, s'a făcut uz de bătă și par, ca ultima rație. Așa s'a procedat la începutul sectelor. Numai, după ce secta s'a încuibat și întărit pe unele locuri, se impune fixarea unei proceduri de apărare unitară. Dar aflarea acesteia nu e așa ușoară precum s'ar crede și ar trebui să ne preocupe mai din adins. Iată, ilustrez: Un preot, predicator de frunte, într'o discuție asupra acestei teme, fiindcă are mulți „baptiști“ în comună, mi-s'a exprimat, că față de combaterea sectarilor a ajuns în dilemă: să predice în contra birturilor, ori să tacă, aflând că vișul acesta încă e un

mijloc, ce împedecă trecerea la baptism. Și câți preoți oare asemenea acestuia, nu vor fi stând pe gânduri, când ar vrea să-și ajute.

Repetez deci, ceea ce accentuasem la început, că fiind vorba de lățirea sectelor religioase la noi, contribuirea preoțimei e o excepțiune în regulă. Cu toate acestea va fi numai spre binele bisericii și al neamului, acvirarea unui contingent de preoți evalificați la nivel cu cei din alte biserici. Dar ca să se și poată validita prin cătunele noastre, mai întâiu e datoria bisericii a-le asigura condițiunile de existență, conform pretenziunilor de viață a unui om de cultură înaltă.

Dacă cercăm adevăratele cauze de treceri în tabăra sectarilor aflăm, că de comun trec oameni certați cu legile, ajunși la desperare; unii trec, pentrucă voiesc să scape de bir și stole preoțești, căci zice S. S: „In dar ați luat în dar dați“. Dar cei mai mulți sunt cărturari. Ca să înțelegem apoi pe deplin, că de ce în poporul nostru precum și la sârbi, se află de cei cu inclinare spre pocăism, pe când la romano-catolici în adevăr, rar se observă aceasta, cauza trebuie să o aflăm în felul de educație religioasă. La noi au creștinii un rol cu totul pasiv la serviciul divin; la ei au rol activ. Sunt cântări și rugăciuni la toate ocaziunile pe cari le execută poporul. Acestea le învață pruncul în școală, dar le practică cu părinții acasă, și le practică în biserică și la toate ocaziunile cultului divin. Să privim numai la ei când merg într'o procesiune: poporul cântă și se roagă; ai nostri povestesc despre lucruri deșarte și lumesti. Mai știm apoi, că deprinderea cu cetirea cărților în familie, la noi, nu e în uz, precum e la romano catolici. Și dacă cumpănim bine aceste împrejurări, oare se poate să nu constatăm, că aici e lacuna și partea slabă a vieții religioase la poporul nostru?

În situația aceasta, așa ni s'ar părea, ca și când am stă, asemenea medicului, în fața unei boale, dar necunoscându-i cauzele și natura, nu-i putem face diagnoza. Trebuie, deci, să conchidem, că chestia sectelor religioase nu e studiată în de ajuns, precum nu e studiată, preste tot, la noi, nici chestia religioasă.

Ce e drept, asupra unui punct convin toate părerile. Cu toții recunoaștem, că poporul va rezista curentului amăgitor, dacă îi vom întări credința și alipirea cătră biserică și catehizarea în școala cotidiană, ci va trebui ca învățământul religiunei să se completeze în școala de repetițiune după un plan bineprecizat și sistematic. Și pe lângă aceasta se impune, căutarea căilor și mijloacelor pentru ameliorarea educațiunei religioase din familie, cum ar fi bunăoară: șezători și prelegeri populare aranjate cu program atrăgător, cu preponderanța punctului de vedere educativ-religios.

În fine, între împrejurările noastre date, eu socotesc, că nu împoartă aceea, că are preotul pregătiri academice ori inferioare, numai să-și împlinească datorințele cu zel apostolic, și se va schimbă starea bisericii. Rătăcitul de care ne temem, stă la un grad de cultură, neasămănat mai inferior decât ori care preot de al nostru, și totuși el știe predică și învață în sinagoga sa, încât cucerește pe slăbănogi din turma noastră. Zelul lor însă e mare.

Nicolae Crișmariu.

Regulament pentru organizarea tinerimii.

Publicăm mai jos un regulament pentru organizarea tinerimii ortodoxe din tractul Sibiului, votat în conferința preoțească din acel tract la 7 octomvrie 1911, și aprobat de consistorul arhidiecezan.

Acest regulament. socotim că e bine să fie cunoscut și de preoții și învățătorii nostri, cari îl pot folosi ca îndrumare, în organizarea tinerimii ieșite din școale.

§ 1. — Tinerimea adultă se constituie în societatea tinerimii, cu scop de a organiza întrunirile și petrecerile tinerimii în așa chip ca să progreseze în vieța morală, bună și folositoare sieși și obștei. Fiecare fecior sau fată, care a terminat școala de repetiție, trebuie să între în societatea tinerimii.

La intrare, fiecare membru plătește o taxă de înscriere, pe care o hotărăște comitetul parohial după împrejurări.

§ 2. — Din societate iese, eventual se esclude:

a) cel ce se căsătorește sau părăsește comuna pe timp mai îndelungat.

b) cel ce este neînfrănat în rele, care după mai multe pedepse aplicate în bani nu se corige, d. e. furt, bătaie; în cazul acesta însă nu e permis a lua parte la nici o petrecere de ale tinerilor; la caz de corigere în mod probat și la rugarea lui proprie poate fi primit din nou în societate.

c) cel ce devine major la cererea lui poate fi dispensat de comitetul parohial de a mai fi membru al societății.

d) cel ce duce o vieță imorală vădită.

§ 3. — Societatea este condusă de tatăl feciorilor, de substitutul său și de jude.

Controlul suprem asupra societății îl are preotul, împreună cu comitetul parohial.

§ 4. — Tatăl feciorilor și substitutul său se aleg de comitetul parohial din sânul său pe un an. Dacă se alege pentru prima oară trebuie necondiționat să primească; sunt însă realeși, atunci în caz de boală ori după etatea de 60 ani nu pot fi siliți să primească.

§ 5. — Tatăl feciorilor și substitutul său sunt datori alternativ să ia parte la toate întrunirile tinerimii, fie joc ori festivitate, supraveghind ordinea și bunăînțelegerea dintre ei.

§ 6. — Dacă se ivește în societate vre-o neînțelegere o aplanează judele; dacă nu poate, atunci tatăl feciorilor sau substitutul său; dacă nici aceștia nu pot, atunci se aduce chestia înaintea preotului care cu comitetul parohial decide definitiv.

§ 7. — Judele, precum și ceilalți funcționari (pristav, pângari și doi crășmari) se aleg de către tinerime, dintre trei membri ai săi, desemnați de comitetul parohial. Condiția principală a candidaților este ca să fie oameni de cinste, iubitori de ordine și de dreptate.

Datoriile funcționarilor sunt:

§ 8. — Judele este dator: a face însemnări de absența dela biserică, și dela întrunirile obligatorii, a raportă preotului despre purtarea membrilor, însemnând îndeosebi epitetele de ocară, ce le-ar folosi unii contra altora și a îndeplini poruncile preotului și ale comitetului parohial.

§ 9. — Tatăl feciorilor și substitutul său sunt datori a încassă pedepsele dela membri, a purtă jurnal de cassă, iar înainte de alegerea funcționarilor a-l predă preotului, care cu comitetul parohial îl cenzurează și aflându-l în ordine, dă descărcare.

§ 10. — Alegerea funcționarilor societății se face în fiecare an în ziua de sf. Nicolae.

Cercetarea bisericii.

§ 11. — Membrii sunt obligați a lua parte în dumnici și sărbători la serviciul divin. Servitorii și servitoarele sunt obligați a lua parte cel puțin la vecernie.

§ 12. — În decursul serviciului divin, înaintea bisericii se interzice orice sfătuire și larmă; în bise-

rică să fie cu atențiunea și evlavie convenită, luând parte activă la serviciul divin. Cei cari nu vor observa buna rânduială se vor pedepsi cu 10 fileri.

§ 13. — Dacă vreun membru va face scandal în biserică, atunci fiecare membru se pedepsește cu 2 cor.

§ 14. — Dacă vreun membru cercetează birturile în decursul liturghiei sau joacă cărți, atunci se pedepsește cu 2 cor.

§ 15. — Jocul este oprit în post, în ziua primă de Crăciun, de Paști și de Rusalii. Aceia cari nu vor observa aceste dispoziții se pedepsesc cu 1 coroană, în caz de repetiție cu 2 cor.

§ 16. — Tinerii cari aparțin societății trebuie cel puțin odată în an în pasesimi să se mărturisească; asemenea obligațiune au și fetele. Cine nu se mărturisește, se esclude pe anul acela din societate.

Convenirile societății.

§ 17. — Petrekerile societății sunt:

1. Petrekeri cu dans în duminică și sărbători.
2. Petrekeri sociale (șezători de lucru, producțiuni și șezători literare).

La petrekerile cu dans dela Crăciun, Botezul Domnului, ș. a. iau parte numai acei membri, cari s'au obligat înainte la suportarea speselor. La șezătorile de lucru participarea e liberă; la șezătorile literare și la producțiuni, membrii societății sunt obligați a lua parte.

§ 18. — La joc, fiecare june joacă în bună ordine; cine calcă ordinea, necinstește pe altul, injură sau se bate, se pedepsește cu 2 coroane și poate fi exclus din societate; asemenea și fetele.

§ 19. — Cine va insulta pe tatăl feciorilor, pe judele lor, sau pe alt funcționar, sau va sări asupra lor cu bătae, se va pedepsi cu 1—5 coroane, conform faptei și împrejurărilor. În caz de repetiție se esclude din societate.

§ 20. — Dacă judele, tatăl feciorilor ori substitutul său vor face pricină în adunarea societății, ori se vor îmbăta, ori vor bate pe vre-un membru din societate, ori vor face alte scandale, se vor pedepsi până la 10 coroane și eventual se vor și revoca.

§ 21. — În toate duminicile și sărbătorile de peste an, afară de timpul prescriș în § 15, și afară de timpul cât durează serviciul divin (liturghia și vecernia) se poate dansa.

§ 22. — Cine fumează dansând se pedepsește cu 20 fileri.

§ 23. — Cine face gălăgie, flueră ori ține în sala de dans pălăria în cap se pedepsește cu 20 fileri.

§ 24. — Dacă vreun membru se poartă necuviincios față de jucătoarea sa, ori vorbește vorbe imorale, se pedepsește cu 1 coroană. Repetindu-se purtarea necuviincioasă a vreunui membru în felul amintit în § 23 și 24, se îndoeste pedeapsa.

§ 25. — Judele este dator a se îngriji ca să danseze cel puțin odată toate fetele.

§ 26. — La dansul obicinuit și în locul de dans sunt admiși numai membrii societății. Excepție se face cu părinții tinerilor, cu însurățeii în decurs de 3 ani, și cu oaspeții admiși de judele, pe lângă o taxă de 4—20 fileri, pe care o hotărăște după împrejurările locale, comitetul parohial la începutul anului.

§ 27. — Văduva până la etatea de 25 de ani și bărbații văduvi până la etatea de 30 ani pot lua parte la joc cu consimțământul preotului însă sunt datori a contribui în proporție convenită la acoperirea speselor.

§ 28. — În duminicile și sărbătorile obicinuite, dansul poate dura până la apusul soarelui, când judele e dator aloproi.

La Crăciun și la Bobotează, durata dansului o hotărăște comitetul parohial după datinele locale.

§ 29. — Escluderea din societate se face la propunerea preotului prin comitet. Plângeri contra escluderii sau neescluderii se fac la oficiul protopopesesc.

Purtarea membrilor.

§ 30. — Membrii au să se poarte cuviincios între sine și față de toți oameni de orice poziție; să dea toată cinstea oamenilor bătrâni și să salute pe stradă. Abaterile în aceste privințe se pedepsesc până la 50 fileri.

§ 31. — Cine injură ori blastă, se pedepsește cu 20 fil.

§ 32. — Cine joacă cărți în bani, se pedepsește cu 1 cor.; cine dă adăpost jucătorilor de cărți plătește 2 cor.

§ 33. — Cine fură de pe câmp pomi, poame, saduri de vie, etc., chiar și când s'au pedepsit din partea primăriei comunale, se pedepsește și din partea societății cu 4 cor., fiindcă a înjosit societatea.

§ 34. — Cine batjocorește pe altul în ascuns ori în public să pedepsește până la 50 fileri.

§ 35. — Pe stradă nu este permis a cânta decât cântări morale potrivite. Orice abatere se pedepsește până la 50 fil.

§ 36. — Șederea de vorbă pe stradă se permite iarna numai până la 8 ore, vara până la 9 ore seara, însă fără șgomot. Cine se află pe stradă fără rost după timpul fixat, se pedepsește până la 50 fileri.

§ 37. — Dacă moare vreun membru al societății sunt obligați a lua parte la înmormântarea lui toți membrii iar feciorii a duce sicriul.

§ 38. — Intrebuintarea armelor la orice ocazie e interzisă.

§ 39. — În tot timpul de iarnă fiecare membru e obligat a se purta la șezătoare cuviincios și liniștit, a nu fumă ori sta cu pălăria în cap, a vorbi imoral, ori a da îndemn la cântări imorale, și a se depărta la 9 ore acasă. Copiilor de școală nu le este permis să ia parte la șezători.

§ 40. — Dacă societatea voește a da cuiva o deosebită cinste, de ex. a ieși înainte cuiva călări ș. a., trebuie să ceară permisiune dela preot și dela comitetul parohial. La astfel de ocazii fiecare membru trebuie să se prezinte îmbrăcat sărbătorește și la ora hotărâtă. Servitorii nu pot fi constrânși la prezentări de onoare.

§ 41. — Societatea poate forma și cor pentru biserică și pentru producțiuni. Dacă în comună este un cor bisericesc, membrii societății sunt datori a se înrola ca membrii ai acestui cor.

§ 42. — Veniturile societății (taxe, pedepse și veniturile producțiilor) formează fondul societății, a cărui menire e:

a) a întreține casa de dans;

b) a abonă foi pentru tinerime și

c) a premia cu cărți sau unelte gospodărești pe acei membri, cari se disting prin o purtare exemplară și prin sârguință în sfera lor de ocupație.

CRONICA.

Congresul societății ortodoxe-naționale a femeilor române. În zilele da 27 și 28 Noembrie v. s'a ținut al București primul congres al Societății ortodoxe-națio-

nale, pentru a-și da seama de roadele unui an de muncă și pentru a chibzui cele de făcut în viitor. Seara și-a ținut din acest prilej, la Ateneul români dl Iorga conferința sa despre rolul femeilor în trecut și datorită lor de azi. Conferința savantului profesor a făcut să tresară de mândrie sufletul mulțimei, care îl ascultă, când din paginile trecutului nostru desprindea chipul câte unei femei vrednice. Și nu mai puțin a trezit doruri și nădejdi pentru o revenire a societății de azi la vechea tradiție bisericească-culturală a neamului. A doua zi, Luni, la oarele 3 d. a. Societatea și-a ținut adunarea generală. A prezidat P. S. S. Theodosie Ploșteanu, azi locotenent metropolitan, care foarte mișcat își exprimă bucuria, că poate saluta primul congres. Face o dare de seamă a mersului Societății, scoate în relief scopul nobil, ce se urmărește prin întărirea credinței strămoșești îndeosebi în inimile tinere. La urmă cetește scrisoarea I. P. S. Sale Mitropolit al nostru, Ioan, către dna prezidentă a societății prin care împărțește binecuvântarea și darul de 500 cor. Apoi dă cuvântul dlui profesor Dr. Bălan, aducătorul scrisorii. După citirea raportului asupra stării financiare din care se afirmă într'un singur an la venite Lei 149,567,95 iară la cheltuieli 27,257.95 Lei, adunarea generală votează gestiunea anului și se alege cenzori pentru viitor. La propunerea P. S. S. Theodosie adunarea proclamă, în unanimitate președinte de onoare pe părintele nostru Mitropolit I. P. S. Sa I. Meșianu. Apoi se dă curs discuției în jurul problemelor și directivelor de urmat în viitor. Se fac propuneri cu privire la recrutarea corpului didactic la noul institut de fete și în genere la școlile societății, apoi cu privire la extinderea activității și la sate etc.

Rectificare. În lucrarea „Educația religioasă în școală și biserică” Nr. 2 anul 1912 pagina 4 alineatul I în loc de: „Din ășteia devin școlarii” să se cetească: „Din ășteia devin sectarii”.

Numărul Românilor în împărăția Austro-ungară. Numărul tuturor românilor din Austro-Ungaria, conform datelor statistice ce rezultă din numărătoarea din anul trecut, este: 3.340.134 suflete, și anume: în Ungaria și Transilvania 3.066.880, iar în Bucovina 273.254. Prin urmare în cei zece ani din urmă numărul nostru a sporit în Ungaria și Ardeal cu 268.304, iar în Bucovina cu 44.226 suflete. Dar printre rubrici câți vor fi mai rămas pierduți.

Invitare. Reuniunea femeilor române din Arad și provincie are onoarea să vă invite la balul costumat (port național) care se va ține la 8 februarie st. nou 1912 în sala hotelului „Crucea Albă” din Arad începutul la orele 9 seară. Venitul este destinat pentru zidirea Internatului de fete din Arad. Toate dăruirile rugăm să se trimită d-nei Sofia V. Papp, cassiera reuniunii (Andrássy-tér Nr. 22). Prețul de intrare: pentru familie 10 coroane, pentru o persoană 5 cor. Arad, 14 ianuarie n. 1912. Letiția Oncu prezidenta reuniunii. Sever Bocu secretarul reuniunii. Sofia V. Papp cassiera reuniunii.

Cronică bibliografică.

Vasile Loichitia: „Ceva despre mișcarea noastră mai nouă”. Autorul acestei broșuri profesor seminarial în Caransebeș espune pe 20 de pagini într'un ton

conferențial și formă atrăgătoare mișcarea literară inaugurată prin întemeierea revistei „Sămănătorul” de către Vlahuță și Coșbuc. Culmea acestei reviste ajunsă sub conducerea „uriișei individualități a dlui Iorga” când „condeiele de valoare se înfrățesc pre ogorul Sămănătorului trimitând lumină și bună încălzire inimilor noastre”. Pleiada scriitorilor tineri creșcuți în jurul Sămănătorului, revistele contimporane acestei mișcări precum și direcția antagonistă pornită de „Viața Nouă” revista d-lui Ovid Densușianu, exagerările extreme ale acestei reviste care a decretat cândva pe iubitul nostru poet dl Goga lipsit de talent. Decăderea „Sămănătorului”. Influența acestei mișcări literare asupra românilor din Ardeal și Bucovina etc. Autorul n'are pretenția de a rosti o judecată definitivă și desăvârșită, ci de a stârni în pătura cărturarilor din părțile noastre un și mai viu interes și-o și mai caldă îmbrățișare pentru frumoasele noastre creațiuni literare din ultimul deceniu. Broșura se poate comanda direct dela autor 70 fil. + porto 5 fil. sau prin librăria diecezană din Karánsebes.

Din cele trecute vremi Arad 1912: de Virgil Onițiu. Este o carte indispensabilă oricărui intelectual de ai nostri crescut în școli streine unde nu i-s'a dat locul a cunoaște trecutul nostru. Insuși autorul zice în prefață că din boldul de „popularizare a științei trecutului nostru cultural și literar” a scriso spicuind din tazarul trecutului nostru părți pentru o lectură în formă simplă și totodată folositoare. Cărturărirea noastră în mare parte „cu o cultură fără nici o temelie istorică românească” va afla în cartea dlui Onițiu o lectură plăcută și totodată și istorico-literară cu pagini frumoase din viața noastră culturală. Prețul 2 cor.

Omiletică de George Aramă profesor pensionar ediția a II-a revăzută și îmbunătățită. București 1911.

A apărut: „*Vatra școlară*”, revistă pedagogică Nr. 1 (ianuarie) cu următorul cuprins: V. Stan: Ne trebuie școale agricole. — Dr. P. Roșca: Imprejurările subiective cari favorizează memorizarea. — T. Popovici: Problema instrucțiunii cântării în școala populară. — Radu Prișcu: Fiul pierdut (lecție practică). — Din viața școlară: Școlarii și alcoolismul. Sica: Istoria și geografia locală. — Din viața dascălească: Ioan Ciupe: Constituțiunea noastră bisericească și învățătoria. — Informațiuni: Dr. I. Urban Iarnik și serbarea pomilor din Tălmăcel. Congresul inspectorilor regești de școale. Numărul Românilor în împărăția Austro-Ungară. Dénes Károly despre cultura populară din comitatul Hunedoarei. Influența reciprocă a școlărilor. Casă de vară pentru învățători Abonenții noștri. — Bibliografie. Redactor: Dr. V. Stan, profesor seminarial. Redacția și administrația: Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 27. Abonament: Pe an 8 coroane în patrie, 10 coroane în străinătate. Pe jum. 4 coroane în patrie, 5 coroane în străinătate.

Luceafărul. Reorganizându-se sub îngrijirea unui comitet sub direcțiunea dlui Octavian Goga a îmbrățișat și politica. În forma aceasta a apărut deja două numere cari ne promet o direcție sănătoasă și multe lucruri frumoase. Atragem și noi atențiunea preoțimii și învățătorimii noastre pentru sprijinirea „Luceafărului” născut din însuflețirea curată a unui grup de tineri universitari visători și care după o viață sbuciumată de zece ani de zile a ajuns să fie cea mai de

samă revistă românească. Forța celor mai aleși scriitori grupați în jurul ei cere de sine răspândire cât mai mare ca să ducă lumină scrisul lor înțelept în toate colțurile românismului nostru.

„Din povestirile unui Vânător de lupi“ de Spiridon Popescu formează numărul 707 al „Bibliotecii pentru Toți“. Numele autorului e o bună cheazășie a cuprinsului volumașului. Domnul Spiridon Popescu și-a trăit copilăria la țară, cunoaște firea și obiceiurile sătenilor, necazurile, grijele și prea puținele lor bucurii. Cunoaște comorile limbei noastre și a dat dovadă și de data asta, în minunatul stil, cu care ne dă un șir de schițe, în cari se găsesc numai lucruri noi. Dacă am înșira numai unele din titlurile povestirilor: „Cum am văzut întâiași dată lup“, — „din obiceiurile lupului“, — „Jertfele lupului“, — „Tactica lupului“, — și încă ar fi de ajuns pentru a vedea dinainte noutatea subiectului și meritul „Bibliotecii pentru toți“, care pune la îndemână publicului subiecte așa de variate. În bucata „Lăcustele“ se pot vedea în amănunte primejdia și relele pe cari aceste lighicane le aduc și acum, dar mai ales le aduceau altădată sămănăturilor, — precum și felul lor ciudat de stărpire. În rezumat noutatea și alegerea frumoasă a subiectelor, felul original cum este expuse, precum și limba ușoară și curat românească, în care sunt povestite, — fac farmecul acestui număr — 707 — pe care pentru ieftinătatea lui — 30 de bani — îndemnăm pe toți cititorii frumosului să și-l cumpere. Citiți dar la gura sobei „Din povestirile unui vânător de lupi“, ca să vedeți spaima celor pe cari iarna îi apucă rătăcind de drum, — precum și frica celor ce îndrăznesc să iasă la vânat lupi, atunci când nu le-au văzut fața nici odată.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. din **Gyapju** (Gepiu) cottul Bihor ppiatul Tinca pe lângă următorul salar:

1. Salarul în bani numărari dela comuna bisericască fără ajutor de stat: 1000 cor. 2. Pentru încălzitul salei de învățământ 3 metri cubici de lemne. 3. Pentru învățător 2 metri cubici de lemne. 4. Locuință bună cu 2 chilii padimentate, culină, cămară, și supraedificate. 5. Pentru cantorat dela mort mare 2 cor. hora mortului 1 cor. dela mort mic 1 cor. feștanie 1 cor. cununii 1 cor. 6 Pentru conferință și scripturistică 20 cor. Alesul trebuie să știe conduce corul vocal.

Se asigură și cvinvenalele legale din partea bisericice pe timpul dela împlinirea a lor 5 ani în acel serviciu.

Reflectanții la acest post recursele lor ajustate conform regulamentului au să le subștearnă adresate comitetului parohial la oficiul protopresbiteral tractual în termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 20 noemvrie (3 dec.) 1911.

Teodor Popa
notar.

Vasilie Fărcaș
președ. comitetului par.

În conșelegere cu mină: *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de **cl III** din **Satulbarba** (Ujbartfalva) protopopiatul Orășii mari, se escrie concurs. cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt; 1. casa parohială acomodată, constătoare din 2 chilii, cancelaria, culina, camera și podrum, cu grădină îngrădită. 2. 24 jughere pământ arătoriu și livadă. 3. stolele îndatinat precum sunt staverite în protocolul comitetului parohial din 27 noemvrie (10 decemvrie) 1911. 4. Dreptul de pășunit pentru 10 vite. 5. dela 65 numere de case câte 30 litre de cereale, ori 2 cor. bani, 6. întregire dela stat, dările publice va avea a le solvi preotul ales, și va fi îndatorat să catehizeze fără altă remunerațiune.

Reflectanții, recursele lor instruate conform regulamentului, vor avea a le înainta subscrisului protopresbiter; și să vor prezenta în s. biserică de acolo, pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 27 noemvrie (10 dec.) 1911.

Antoniu Bica
președinte.

Florian Boiția
not. com.

În conșelegere cu mine: *Toma Pacala* protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr. or. română din **Timișoara-Elizabetin** protoprezbiteratul Timișorii, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură în edificiul școalei constătoare din 2 chilii, culină, cămară, pivniță, pod, precum și uzufructul grădinei școalei în estenziune de 400□.

2. Sălar fundamental dela comuna bisericască de 1200 cor.

3. Cvinvenalele prescise de lege.

4. Pentru conferințe dacă va lua parte 10 cor. pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări mici 1 cor., dela mari 2 cor. în filia Iozefin conșiderând distanța, aceste taxe vor fi duple.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Alesul va avea să provadă cantoratul în și afară de biserică, va avea să instrueze elevii în cântările bisericesti, să-i conducă la biserică în dumineci și sărbători să țină cu ei răspunsurile liturgice, va avea să conducă și școala de repetiție.

Dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară precum și capacitatea de a putea conduce corul vocal.

Corul vocal bisericesc existent alesul este îndatorat al conduce pe lângă remunerațiunea prescisa.

Petițiile concursuale instruate conform legilor în vigoare se vor subșterne comitetului parohial gr. or. rom. din Timișoara Elisabetin pe calea oficiului protoprezbiteral din Timișoara.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă într'o Duminică ori sărbătoare în s. biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

• *Comitetul parohial.*

Cu consenzul prezb: *Dr. Tr. Putici* insp. de școale.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Mare depozit în ornate, recvizite bisericești și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 36 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 6 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă :

Librăria Diecezană.